

BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QUVCHILAR SAVODXONLIGINI OSHIRISHNING MUHIMLIGI

Rajabova Munisa Aminboy qizi

Guliston Davlat Universiteti Psixologiya va ijtimoiy fanlar fakulteti

Boshlang'ich ta'lim ulubiyoti yo'nalishi talabasi

+998991337265

munisarajabova259@gmail.com

Annotatsiya: *Boshlang'ich ta'lim va unda o'quvchilarning savodxonligini oshirish jamiyat ravnaqi va kelajagi uchun muhim omil hisoblanadi. Shu boisdan ham bugungi kunda ta'limga, ayniqsa boshlang'ich ta'limga bo'lgan e'tiborning kuchayishi davlatimizning rivojlanishdagi yuksak bosqichda odimlayotganidan dalolat beradi. Ushbu maqolada o'quvchilar savodxonligini oshirish jamiyatimiz uchun qay darajada muhim ekanligini yoritilgan.*

Kalit so'zlar: *ta'lim, savodxonlik, integratsiya, interaktiv, media, proektor, metod, onlayn, samaradorlik, elektron darslik, interaktiv resurs, interaktiv ta'lim platformalari, mobil ilovalar, o'quv o'yinlari.*

Annotation: *Primary education and increasing the literacy of students in it is an important factor for the development and future of society. That is why today the increased attention to education, especially primary education, is due to the fact that our country is at a high stage of development. This article describes how important it is for our society to improve the literacy of students.*

Keywords: *education, literacy, integration, interactive, media, projector, method, online, effectiveness, electronic textbook, interactive resource, interactive educational platforms, mobile applications, educational games.*

Boshlang'ich ta'lim bosqichi uzluksiz ta'lim tizimining asosiy poydevorini tashkil etib, o'quvchilarning kelgusi faoliyati ana shu bosqichga bevosita bog'liqdir. Bugungi kunda boshlang'ich ta'limda ham tub yangilanishlar ro'y berib, o'quvchilarning bilish faoliyatini shakllantirish, ularning o'qishga, ta'lim olishga bo'lgan intilishlarini oshirish va ushbu jarayonda ularni faollikka undash ushbu yangilanishlarning alohida ko'rinishi hisoblanadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bilishga bo'lgan faoliyat, ya'ni intilish va shaxsiy faollik bo'lmas ekan, u bilan olib borilgan har qanday pedagogik faoliyat o'zining samarali natijasini berishi aslo mumkin emas.

Ta'lim samaradorligini oshirishda o'yin faoliyatidan o'quv biluv faoliyatiga o'tish imkonini beradigan metodlarni ishlab chiqish ham alohida ahamiyatga ega. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'ziga bo'lgan munosabatning shakllanish bosqichi, boshqalarning e'tibori va e'tirofiga, ma'qullashi va qo'llab-quvvatlashiga bo'lgan ehtiyojlarning yuqori darajaga ko'tarilishi va albatta o'zini namoyon etishga intilishi

kabi xususiyatlarini inobatga oladigan bo'lsak, kattalar, ayniqsa o'qituvchilarning ta'lim-tarbiya berishda ular uchun qadr-qimmatli va maqbul hisoblangan narsa-hodisa va voqealarga e'tiborli bo'lib qo'llab-quvvatlash, zarur hollarda rag'batlantirish pozitsiyasida turishlari maqsadga muvofiqdir. O'quv faoliyati boshlang'ich sinf o'quvchisi uchun nafaqat bilish jarayonlarining yuqori bosqichda shakllanishi, balki shaxs xususiyatlarini shakllantirish uchun ham imkoniyat yaratadi. Boshlang'ich sinfda o'quv faoliyati jarayonida o'quvchi shaxsining rivojlanishi davom etadi. Boshlang'ich sinf o'quvchisining ta'limdagi yutug'i uning keyingi psixik rivoji va shaxsining shakllanishida to'liq ijobiy asos bo'ladi. Buning natijasida o'quvchining o'zidan o'zi oilasi, o'qiyotgan sinfi, do'stlari va boshqa guruhlardagi o'z o'rnini anglatotganini ko'rish mumkin.

Boshlang'ich sinflarda o'quvchilar savodxonligini oshirish ta'lim tizimining eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Bu jarayon bolalarning kelajakdagi o'quv va kasbiy muvaffaqiyatlariga zamin yaratadi. Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda o'quvchilar savodxonligini oshirishning muhim jihatlari va usullari ko'rib chiqiladi.

1. Savodxonlikning Asosiy Poydevori Boshlang'ich sinflar o'quvchilarga o'qish va yozishni o'rgatish bilan birga, ularning fikrlash va tahlil qilish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Savodxonlikning asosiy poydevori aynan ushbu bosqichda yaratiladi. Agar bolalar o'qish va yozish malakalarini yetarli darajada egallamasa, keyingi o'quv yillarida qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin.

2. Mustaqil O'qish Qobiliyatini Rivojlantirish Savodxonlik o'quvchilarning mustaqil o'qish qobiliyatini oshiradi. Mustaqil o'qish qobiliyatiga ega bo'lgan bolalar nafaqat o'quv dasturlarini muvaffaqiyatli o'zlashtiradi, balki yangi bilimlarni mustaqil ravishda izlash va o'rganish qobiliyatiga ham ega bo'ladi. Bu esa ularga hayotdagi har qanday vaziyatlarda muvaffaqiyat qozonishlariga yordam beradi.

3. Muloqot Qobiliyatini Takomillashtirish Yaxshi savodxonlik o'quvchilarning muloqot qobiliyatlarini rivojlantiradi. O'qish va yozish orqali ular o'z fikrlarini aniq va ravon ifodalashni o'rganadilar. Bu esa ularga nafaqat o'quv jarayonida, balki hayotning boshqa sohalarida ham muvaffaqiyatli muloqot qilishlariga imkon beradi.

4. Erta Yoshlarda Savodxonlikni Oshirish Usullari Boshlang'ich sinflarda savodxonlikni oshirishning bir qancha usullari mavjud: O'qish va yozishni o'rgatishning innovatsion usullari: Bolalar uchun qiziqarli va interaktiv bo'lgan darslar o'tkazish. O'quv materiallarini turli xil formatlarda taqdim etish: Kitoblar, elektron resurslar, videolar va boshqalar. Ota-onalar bilan hamkorlik qilish: Uyda o'qishni rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash. Maktab kutubxonalarini rivojlantirish: Bolalar uchun keng ko'lamlil o'quv materiallarini taqdim etish.

Savodxonlikni oshirish boshlang'ich sinflarda ta'limning asosiy maqsadlaridan biridir. Bu jarayon bolalarning intellektual va muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish bilan birga, ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga ham zamin yaratadi. Shu sababli, boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning savodxonligini oshirishga katta e'tibor qaratish

zarur. O'quvchilarning savodxonligini oshirish orqali biz ularga nafaqat ta'lim beramiz, balki ularning butun hayoti davomida muvaffaqiyat qozonishlariga yordam beramiz. Shu bilan birga, savodxonlikni oshirish orqali jamiyatimizni ham rivojlantiramiz va mustahkamlaymiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'XATI:

1. PrezidentShavkatMirziyoyevolimlarilmiytadqiqotrahbarlarivaishlabchiqarishsektorivakillaribilan uchrashuv.31.01.2020y.
2. Qayumova, S. (2022). БЎЛАЖАК БОСШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚИТУВСЧИЛАРИНИ TIMSS ХАЛҚАРО БАҲОЛАШ ДАСТУРИ АСОСИДА МЕТОДИК ТАЙЁРГАРЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА МУЛТИМЕДИЯ ВОСИТАЛАРИНИНГ ЎРНИ. *Scienceandinnovation*, 1(B4), 159-162.
3. Shohsanam, K. (2023). THEORETICAL IMPORTANCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE. *Scienceandinnovation*, 2(SpecialIssue 3), 159-162.
4. Kayumova, S. T. qizi, Sharipov , S. R., Abdullayev , K. A. ugli, &Nurmatov , I. S. (2023). THE THEORETICAL FOUNDATIONS OF IMPROVING STUDENTS' READING PROFICIENCY BASED ON MODERN TRENDS. *RESEARCH AND EDUCATION*, 2(12), 57–61.
5. To'lqinqiziKayumova, S., Sharipov, S. R., ugli Abdullayev, K. A., &Nurmatov, I. S. (2023). THE THEORETICAL FOUNDATIONS OF IMPROVING STUDENTS'READING PROFICIENCY BASED ON MODERN TRENDS. *RESEARCH AND EDUCATION*, 2(12), 57-61.
6. Kayumova, S. T. K. (2022). DIFFERENCES BETWEEN PISA AND TIMSS INTERNATIONAL ASSESSMENT PROGRAM. *Academicresearchineducationalsciences*, 3(NUU Conference 2), 753-757.
7. Sh. Kayumova (2023). DIDACTIC PRINCIPLES FOR DEVELOPING NATIVE LANGUAGE AND READING LITERACY OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS. *Scienceandinnovation*, 2 (B9), 57-60. doi: 10.5281/zenodo.8348958
8. Sh. Kayumova (2023). DEVELOPMENT OF STUDENTS' READING LITERACY THROUGH TRIZ PEDAGOGY. *Scienceandinnovation*, 2 (B10), 157-160. doi: 10.5281/zenodo.8433398
9. Qayumova, S. (2022). БЎЛАЖАК БОСШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚИТУВСЧИЛАРИНИ TIMSS ХАЛҚАРО БАҲОЛАШ ДАСТУРИ АСОСИДА МЕТОДИК ТАЙЁРГАРЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА МУЛТИМЕДИЯ ВОСИТАЛАРИНИНГ ЎРНИ. *Scienceandinnovation*, 1(B4), 159-162.
10. Shahriddinovna, K. S. (2023). Didactic Features Of Development Of Nature Perception Skills Of Primary School Students. *EurasianJournalofLearningandAcademicTeaching*, 19, 183-187.

11. Shahriddinova, K. S. (2023). INTRODUCING CHILDREN OF PRIMARY SCHOOL AGE WITH THE WORLD. *American Journal of Applied Science and Technology*, 3(06), 09-14.
12. Shahriddinova K. S. Didactic Features Of Development Of Nature Perception Skills Of Primary School Students //Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching. – 2023. – T. 19. – C. 183-187.
13. Shahriddinova K. S. INTRODUCING CHILDREN OF PRIMARY SCHOOL AGE WITH THE WORLD //American Journal of Applied Science and Technology. – 2023. – T. 3. – №. 06. – C. 09-14.
14. Karimova, S. (2022). THE ROLE AND IMPORTANCE OF" NATURAL SCIENCES" IN THE DEVELOPMENT OF UNDERSTANDING OF NATURE IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS. *Science and innovation*, 1(B6), 214-218.
15. Karimova S. THE ROLE AND IMPORTANCE OF" NATURAL SCIENCES" IN THE DEVELOPMENT OF UNDERSTANDING OF NATURE IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – №. B6. – C. 214-218.
16. Karimova S. CHARACTERISTICS OF NATURAL TEACHING METHODOLOGY //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2021. – T. 1. – №. 11. – C. 737-740.
17. Karimova, S., & Ashurova, M. (2023). TYPES OF EDUCATION. *Modern Science and Research*, 2(8), 161–163. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/22537>
18. Mamatova, X., Karimova, S., & Turg'unboyeva, M. (2023). EDUCATION IS UPBRINGING, KNOWLEDGE IS SALVATION. *Modern Science and Research*, 2(8), 164–166. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/22538>
19. Mamatova, . H., Karimova, S., & Mamayusupova, . Z. (2023). PEDAGOGICAL ANALYSIS IN THE WORKS OF ALISHER NAVOI. *Modern Science and Research*, 2(9), 5–8. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/23865>
20. Karimova S., Habibullayeva S. THE ESSENCE OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN PEDAGOGY //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 1. – C. 40-44.